



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Cur nemo veniat ad patrem nisi per ipsum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

QVÆSTIO I.

Quomodo Christus via, veritas, vita?

§. 1. Consoletur suos Dominus, quod mors grauis videri non debeat, cum sciant, quo eat, nempe ad patrem, viam etiam norint, ideo & ipsi secuturi sint. Respondet Thomas & amans, & timens, Thomas interrogat, nescire se viam, & quomodo scire possit, interrogat. Chrysostomus alio illum animo interrogare dicit, quam Petrum. Hunc enim vt sequeremur animose quaesisse, Thomam timuisse. Forte & magistro, & sibi timuit: omnia autem illa proponit, vt instruantur, & viam discant. Erat vero obscura & confusa in Thoma vt & in cæteris cognitio. Ad regnum iturum credebatur, & viam esse mortem crucis etiam audierat; deinde viam, qua ad ipsum patrem veniretur esse Christum. At quomodo regnum aufpicaturus esset, quomodo ipsi eum secuturi, ignorabat. Viam sciebant, quia Christum norant, sciebant, quæ non recogitabant, ideo scire se nesciebant, quod vbi se collegerant, scire poterant.

Thomas interrogat, nescire se viam, & quomodo scire possit, interrogat. Chrysostomus alio illum animo interrogare dicit, quam Petrum. Hunc enim vt sequeremur animose quaesisse, Thomam timuisse. Forte & magistro, & sibi timuit: omnia autem illa proponit, vt instruantur, & viam discant. Erat vero obscura & confusa in Thoma vt & in cæteris cognitio. Ad regnum iturum credebatur, & viam esse mortem crucis etiam audierat; deinde viam, qua ad ipsum patrem veniretur esse Christum. At quomodo regnum aufpicaturus esset, quomodo ipsi eum secuturi, ignorabat. Viam sciebant, quia Christum norant, sciebant, quæ non recogitabant, ideo scire se nesciebant, quod vbi se collegerant, scire poterant.

sciebant, & non sciebant.

§. 2. Viam se dicit qua ad regnum itur, non modo qua homines, sed qua ierunt & Angeli vt docet noster Soar. T. 1. in 3. partem. Nam & doctrinam cælestem tradidit, vt tanquam via regia sine diuerticulis, & anfractibus ad patriam pertingere possent; Fidem etiam dedit, & gratiam, denique præiuit, vt eum imitarentur. Vide Basilium de Spiritu S. c. 8. Leonem ser. 2. de resurrectione. Theophylactus viam esse, quia per ipsum eundem. Et pari modo Augustinus. Ipsum iussit per seipsum, ad seipsum; nos quo inuis nisi ad ipsum; & quæ inuis nisi per ipsum: Ipse igitur per seipsum ad seipsum, imo & ad patrem, & nos & ipse. Qua autem re proprie viam nobis esse se docet, nisi qua mediator est, qua facta est via per inuia, per immane chaos quod nos à Deo separabat. Via est, præter quam quisquis graditur, quantumcumque currat, etiam si volet, non tamen ad patrem perueniet, quantumcumque currat, quia extra viam est. Egrege nobis viam Chrysostomus describit. *ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς: τὸ πρὸς τὸν πατέρα τὸ ὄντως ἐρχεται εἰ μὴ δι' ἐμοῦ, τὸ δὲ πρὸς τὸν πατέρα οὐκ ἔστιν ἡ ζωὴ, &c. ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς, & δεῖστέ μου τὴν χεῖρα ἐργαζομένη, &c.* Ego sum via. Hæc demonstratio est eius: Nemo venit nisi per me. Veritas quia sine dubio hæc erunt. Ego sum via, non indigentibus manu ductore.

Ad Christum ire per Christum docet S. Leo serm. 16. de passione Domini, cum per semitam humilitatis & obedientie incedimus. Et serm. 18. Viam, ait esse in formam conuersationis nostræ. Augustinus l. 1. de Trin. c. 12. Viam esse secundum formam serui. Nazianzenus oratione. 5. Via dicitur, vt qua per seipsum nos ducat; Et Elias commendator.

Via quid.

In Christo igitur ambulamus, & mouemur quasi in via, sumus quasi in veritate, viuimus quasi in vita æterna. Via igitur doctrina est. Isaia 2. docebit multas vias suas. Mos est & agendi ratio. Sic videtur via homini aliquando recta, sed qua ducit ad interitum. Isaia. 8. & 10. Amos. 8. opera etiam actiones conatus, Iob 40. Prouerb. 3. Psal. 24. omnibus illis modis Christus nobis via est. Vide & Ambrosium T. 1. p. 301. & T. 4. p. 173. & 282.

Viam in seos requirit.

§. 2. Hinc facile apparet quantum illi aberrant à vero, qui solam fidem sufficere arbitrantur, cum per viam, quæ Christus est, etiam cæterarum virtutum comitatu esse cinctos oporteat, non nuda fide securos vitiorum cloacas secum trahere. Obseruauit l. 3. Stromatum Renatus Benedictus, demonstrauitque non posse viam huius, veritatis, & vitæ participes esse, nisi sanctitatem colant. Idemdem idem horum verborum expositione inculcant Patres, præter. os quos Adami Conzen in Euang. Tom. 1.1.

citauit: Augustinus Epist. 49. atque aliis locis plurimis. Non patitur via illa impuros gressus, non imputat veritas improbis iustitiam.

§. 3. Bullingerus nos monet, vt & nos Caluina nos moneamus, ne neglecta via vnica salutis, quæ Christus est. Vias Zvinglianas, Caluianas, Libertinas sequantur, laxas quidem illas, & dealbatas, sed vias ad exitium ducentes. Nam miratur ille, quis malus genius illos in transfuersum rapiat, quibus allubescit, via Francisci, Dominici, Benedicti potius, quam Christi. Cui promptum est respondere esse vias non modo eorum quos enumerat, sed etiam viam Augustini, Basilii, Antonii, Pauli, Apostolorum, atque ad se viam Christi. Christus ipsa via est, Apostolici, & viri Apostolici per eam ambularunt, magnis virtutibus, & miraculis in Ecclesia inclyti. Quod si dubitet quisquam, qui de amœnis mundi diuerticulis in hanc viam quasi per obliquum prospicit, accedat propius, cumq; arctam virtutis, & abnegationis præuiam esse cognouerit, cum mundam, & puram, cum veritate statam, & munitam, & cœlesti lumine fulgentem non dubitabit asserere viam esse Christi.

Viam Monachorum, via Christi.

QVÆSTIO II.

Quomodo Christus est veritas?

§. 1. Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum vna veritas esse veritates docet, vnam Christi, *μὴ ἓν καὶ τὸ αὐτὸν αὐτὸν ἀποκαλύπτει ὁ θεὸς τὸν υἱὸν τὸν θεὸν πρὸς ἡμᾶς. Vna principalis est ipsa veritas, quæ per manus non traditur, quam à filio Dei didicimus: addendum illi eulogio, quæ ipsa est Dei filius. Nam Iudæorum sententia Messias veritas dicebatur. Ex Psalmo 67. vt Galatinus folio 145.*

§. 2. Non itaque anxie quaerendum, cur Christus se veritatem dicat, cum viam dixisset; multæ enim reddi causæ possunt. Nam cum viam dixisset, etiam veritatem addit, quæ luce cœlesti sine errore duceat, quæ sit ipsa vita, vt ostenderet eum qui in via esset, & veritatem, & vitam tenere. Leo ser. 18. de resurrectione. Via in forma conuersationis iustæ, veritas doctrinæ diuinæ, & vita beatitudinis sempiternæ. Ambrosius l. de bono mortis c. 12. Eodem pene modo interpretatur.

August. l. 1. de Trinit. 12. secundum formam serui esse viam, secundum formam Dei veritatem. Alii viam esse, & veritatem absque legis cæremoniis Nazianzenus viam falsitatis expertem.

Denique vitam dicit, nam felicitatis æternæ obiectum est, & vitæ nostræ spiritualis effector, gratiæ, & gloriæ dator. Ita quidem, vt etiam mortui in hanc vitam perueniant.

QVÆSTIO III.

Cur nemo veniat ad patrem nisi per ipsum?

§. 1. VNum atque vnicum se mediatorem esse Christus profitetur, per quem vita æterna percipitur. Quare fugiendi sunt noui Samosateniæ, Soci-niani, qui mediatorem non agnoscunt, etiam Osiandriani, qui redemptos nos morte & sanguine Christi negarunt, Synodus Osiandriensis ait, duas iustitias esse à Wirtenbergenibus positas, vnam prædicatam in Euangelio, opera quæ Christus in sua humanitate fecit, pro nobis, item, fidem, remissionem peccatorum, sanguinem, passionem, queriturque Osiandricam mediationem & iustitiam à Brentio & Wirtenbergenibus induci Osiander enim omnibus Christi actionibus neglectis, iustitia Dei essentiali nos iu-

Christus mediator.

Osiandriensis.

Qq 2 stos est.

*Fiducia
heretica.*

ros esse sensit. Ita Christum mediatorem negavit. Nam à Brentio & Wirtenburgenſibus Christi meritum ac passionem, negari, ac damnari, & petulantibus quidem verbis, affirmant, abnegari dominum, qui nos redemit. Osiander Christum mediatorem negavit, dubitavit an humanitas Christi in vero virginis fuisset sancta; negavit esse in scriptura. Possè Deum nos per alium hominem redimere. nec in eâ extare, passione Christi nos iustificari. Hæc omnia ille libere; fretus vt dicebat, tribus A. A. Hoc est; Er traut auff dem Allmächtigen / Albertum ducem Borussia, Adam den Scharfrichter / impium hominem animaduertis, Deum, ducem, carnificem, qui Adam vocabatur coniungere. Damnatuſ deinde est in Synodo hæreticorum à suisfruct Osiander, tum Regiomontana, tum Naumburgensi, verum in Poloniam illis contemptis abiit: cæteros Lutheranos hæreticos, apostatas, Simios, sues, canes, appellavit, scholam Wittembergensem vero Corthurnum, locos communes, lotium. ita est in confessione & Synodo Oſterhodensi pag. 331. Contra illa omnia vnicui hoc pronunciatum Christi sufficit; nemo venit ad patrem nisi per me, & quidem per me, tanquam viam; sum enim via; ostendit enim necessarium esse suum abitum, hoc est mortem & passionem: mediator igitur est morte & passione sua.

*Lutherani
Osiandro
occasionem
dederunt.*

§. 2. Furor Osiandrico occasionem dedisse rudiditatem Lutheranorum intellexit Stancarus, apostata quidem ipse, sed qui Theologiam Orthodoxam olim audisset, ideoque cæteris doctior Osiandro se opposuit. Lutherani cum Christum esse mediatorem secundum diuinam naturam docerent, esse, hoc ipso & diuinitatem falsam fingebant, & passionis meritum, ac satisfactionem ita extenuabant, vt ex eorum opinione, eam contemneret Osiander. Si enim Christus non modo secundum humanitatem, sed etiam diuinitatem mediator est, non dubium est, eum etiam sibi vt Deo reconciliasse genus humanum, per suam diuinitatem, at qui sibi ipsi alium reconciliat per se ipsum non est mediator. Imo eo procedit incertitæ Wigandus: vt Christum orasse secundum vtramque naturam contendat. l. 2. §. 18. de stancarismo, p. 106.

Hactam impudente responsione offensus Stancarus atrocita dixit in Lutheranos, Osiandri, Mörlonũ; alios etiam, vt Simlerum, Aleſium, Caluinum, Tigurinos, nam illi miserum oppugnarunt, omniaque in eum concitarunt. Vocabat Doctorellos, Lutheranellos, indoctos, imperitos Theologia. Atque hæc eius erant de Lutheranis iudicia, vt l. 2. de stancarismo in principio habet V Vigandus.

§. 3. Verissime, nihil enim in eos dici dignum tanta fatuitate, & impietate potest, qui Deum filium, etiam nondum incarnatum supplicem esse patri, & pro nobis orare, docere non verentur, supplicem esse alteri, adorare alterum, pro aliis intercedere, minoris est potestatis. Nec animaduertunt homines imperiti errore illo totum induci Arianismum, filioque non aliud quam creaturis attribui adeoque si Semarianos audiamus, secundariam quandam diuinitatem primariæ adiungi.

Cur non eodem etiam modo Spiritui sancto, & sibi supplicat? Respondetille. l. 1. pag. 11. non esse id factis literis traditum, considerandum tamen ait patrem esse fontem Deitatis? Quid hoc obsecro, an ideo supplicare patri solet, quia fons est Deitatis? an maior filio pater? & maior ante incarnationem? Quis vero dubitat, Christum si secundum diuinam naturam orauit, sacrificauit, obediens fuit, minorem fuisse eo secundum illam naturam, qua alterius excellentiam

professus est? Quin non potuit id agere secunda persona, nisi & pater oraret. Secundum personam Wigandus etiam ante incarnationem orasse pro nobis affirmat. orare autem, supplicare, intercedere, non sunt actiones personales, sed absolutæ, & conueniunt oranti, Deo vt Deo, ideoque omnibus personis. Quemadmodum igitur mundum condere, eligere ad vitam æternam, velle saluare iustos, damnare impios, omnium sunt personarum, & si aliqua nonnunquam vni personæ attribuantur, vt sanctificatio Spiritui sancto, non tamen ita sunt vnus vt non etiam alia idem præsentent personæ, si igitur secunda persona orauit patrem, orauit & pater, & Spiritus Sanctus, & si patrem adorauit, adorauit & Spiritum Sanctum, ideoque & pater orauit, & Spiritus Sanctus, imo pater filium, & Spiritum Sanctum orauit, illi supplicauit, oratio enim qua vni personæ supplicatur, ad alias etiam se personas extendit. Atque hoc est, quod merito gloriatur Strancarus vniuersam scripturam, Patres, & concilia à se stare. Eodem modo legem impleſse Christum, secundum vtramque naturam, & sic redemisse fingit, pag. 113. & negat potuisse legem impleri Christo secundum humanam naturam, pag. 114. Respondetille quidem omnes personas cooperari in hoc opere, sed seruata proprietate, at vero non potest esse vnus personæ proprietatis, vt se alteri subdat, alteri suplicet. Imo tandem eo procedit: vt p. 128. vt filium fuisse seruum secundum diuinam naturam dicat. Nam ad argumentum Stancari hoc respondet.

Quia Deus secundum suam diuinam naturam, aut personam non potest esse seruus, nec alteri in sedare dominium. Respondet Wigandus. Possè etiam secundum diuinam naturam seruire filium.

Quanta hic incertitæ est confidentia? Nihil Christum seruum appellat, non secundum naturam, quæ æqualis est patri, sed quam accepit ex semine Dauid. Filium suum Pater misit redemptorem, & mediatorem; Vere enim Deus mediator est, vt & mortuus, sed mediator, orator, sacerdos, mortuus secundum humanam, non diuinam naturam. Liberare diuinitatis, & potentie, seruire, supplicare, mori, humanitatis. Si seruire diuinitati potest, etiam mori potest. Tam enim repugnat diuinitati dominium in se alterius, quam potestas in alterum qua eam occiderent. Diuinam itaque maiestatem de throno istæ incertitæ deturbant, cum illi proprie & secundam naturam eius tribuunt, quod ratione naturæ assumptæ de ea prædicatur. Quod autem æternum est per se non potest, nec mori secundum naturam, quæ æternum est, ita nec quod natura sua non potest habere dominium, aut superiorem, quodque essentialiter est supremum, non potest seruire, non potest esse in aliena potestate, secundum naturam, qua super omnia est. Ita Cyrillus intelligendus est in Apologia.

§. 3. Cyrillus nunquam diuinitatem orasse, aut mortuum dicit, aut mediatricem esse, sed Deum, non qua Deus est, sed qua formam serui accepit. Alius in Polonia impium scriptum edidit, quod postea Cracouiæ eiecit. cui etiam noster Gregorius de Valentia respondit. l. 5. c. 10. Vbi notandum est, humanam naturam ita mediatricem fuisse, vt illa fuerit principium operum obedientie, caritatis proximum; Sic enim & Augustinus l. 9. c. 15. de ciuitate. Non ob hoc mediator est Christus, quia est verbum, sed mediator est, secundum quod homo. At si consideratione alia vtamur, & quaramus vnde meriti infiniti valor, & actionum humanarum dignitas originem habuerit, dicendum est, ex diuinitate id esse. Atque hoc modo dici potest mediator, qua Deus & homo. Actones dignitas sunt hominis qua homo est, dignitas autem actionum à per-

QVÆSTIO I.

Quomodo ex Christi cognitione orta est cognitio patris?

à personæ præstantia sumitur, quæ Deus est. Interim etiam orationis, obedientiæ, sacrificii dignitas est à Deitate, non tamen orat, obedit, aut sacrificat Deitas. Nam labor Christi, fames, sitis, fatigatio, dolor, lachrymæ, mors, merendi & satisfaciendi immensam dignitatem ex personæ diuinitate traxerunt, nec tamen diuinitas laborauit, esuriit, sitiuit, doluit fatigata est, aut mortua: ita vere & proprie secundum humanam naturam Christus mediator est, & via, qua ad Deum venimus.

Sic Athanasius in exposit. fidei. αρχὴ ἡ ἐξ ὧν ἐκλήθη ἡ κελευμένη ἀνθρώπων, ὃν εἰς σωτηρίαν ἡμῶν ἐφάρετο. Ἐξ ἧς τὴν πλὴν πρὸς τὸν πατέρα ἐξελθὺν πρὸς τὸν υἱόν. αὐτὸς ὁ εἶναι ἰσθῆδες καὶ ὡς λέγει. Principium enim verbum conditus est homo dominicus, quem in salutem nostram manifestauit, propterea habemus ad patrem aditum, in se enim est via, quem admodum dixit. adiungit viam esse, συμμετρὸν τῆς θεότητος, corporeum aliquid spectabile, quod est homo dominicus.

Eodem modo fere l. de salutari Christi aduentu, dicit. εὐκαίην ἦσαν ἡμῶν πρὸς φάλλον καὶ ζωῶν, recentem & viuam viam inuouauit.

Christus Deus, & veritas immutabilis.

§. 3. S. Athanasius etiam hinc Deitatem Christi & Spiritus S. probat. disputatione contra Arium in Concl. Niceno scriptum est: estote sancti, sicut ego sanctus sum: sanctificans vos. Et Seruator iterum ad sum patrem de sanctificatione discipulorum locutus est: Pater sanctifica eos in veritate tuâ, cum tamen idem de se ipso dicat. Ego sum veritas. ac prouide secundum ista ipsa patris filique diuinitas, & sancta est, & sanctificans, vt que sanctificet omnia rationalia, que digna habentur ex libero studio, & arbitrio recipere, beatam essentiam, in communionem sanctificationis.

Ex eadem veritate Christi immutabilitatem probat, disputatione secunda contra Arianos, cum enim se veritatem dicit, ἡ ἀρεσκον, inquit, αὐτὸς inconvertibilitatem suam demonstrat. Et oratione 4. contra Arianos, probat etiam eandem inconvertibilem Christi veritatem.

Quomodo autem sit veritas demonstrat lib. de passione & cruce. Verus est autem Deus, non modo scilicet, quod non moriatur, nihil enim contrarium est in illo: neque vt homo homini, ita ille testimonium verum præbet, cum nemini sit obnoxius: sed quod ipsam ex se veritatem gignat, paterque sit Domini ita loquentis: Ego sum veritas: veritati porro nunquam mendacium amicum fuerit.

Veritas est igitur originalis, & fons omnium veritatum.

QVÆSTIO II.

Quomodo filius est vita?

§. 1. S. Athanasius vitam esse verbum, & Deum probat, oratione 4. contra Arianos. εἰ ὁ υἱὸς ἐστὶν ἡ ζωὴ, καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν πατέρα, &c. ὁ μὲν τοι υἱὸς ἐστὶ τὸν ἰσχυρὸν θεὸς ὄντα ἀπαράθετον, ἀλλ' ἄλλοθι θεὸς ἐστὶ τὸν αὐτὸν, καὶ θεὸς ἢ ὁ λόγος, ἐλέγχετο ὁ υἱὸς, ἐγὼ εἶμι ἡ ζωὴ. Si vero filius est vita & ipsa apud patrem, &c. Si vero filius est vita, secundum Ioannem non simpliciter, sed verus Deus, & secundum ipsum: Et Deus erat verbum, dicitque filius ego sum veritas. Qui vitam igitur se nominat, satis indicat, se Deum esse, alioqui vere vitam se non nominaret. Vitam autem spiritalem per Messiam sibi reddendam etiam Iudæi crediderunt. Vulgatum quippe apud eos. Merces bonorum operum in hoc seculo non est. Et כל ישראל בארץ כל העולם הבא omni israeli est pars in seculo venturo.

Vita est Deus.

VERSVS 7.

Si cognouissetis me, & patrem meum utique cognouissetis: & amodo cognoscetis eum, & vidistis eum.

Adami Conzen in Euang. Tom. II.

QVÆSTIO I.

Quomodo ex Christi cognitione orta est cognitio patris?

§. 1. Quid Patrem tanquam viæ terminum non cognoscant, causam reddit, quod non satis ipsum cognoscant. In posterum tamen fore vt cognoscant, ἀπ' αὐτῆς κληθῆναι, ab hoc tempore, Nam breui misso Spiritu Sancto illuminandi fuerunt. Et vidistis eum, inquit, qui Christum viderunt, qui Deus erat, vnus cum patre essentia. Sed quia Christi diuinitatem non satis cognouerunt: nec ex ea patrem etiam cognouerunt. Confessi patrem erant cum Petro, sed multa hoc tempore fidem non turbabant modo, sed cum de morte audirent, non poterant ista conciliare, quomodo filius Dei, hoc est, ipsa vita moriendo, & non viuendo rediret.

Patrem nõ satis nouerunt.

Quod alii legunt cognoscitis, non potest probari, cum sit in Græco particula potentialis ἂν. Non cognoscebant Deum vt patrem quemadmodum monet Chrysostronus. Et Theophylactus: ἵδεσθαι τὸν πατέρα ὄντα ὡς ἐγώ, ὡς θεὸν τὸν ἵδεσθαι ὡς πατέρα τὸν ὄντα. Nouerant enim patrem vt Deum, nondum autem vt Patrem. De perfectiore aliqua cognitione, & distinctiore intelligendus est. Deinde addit. εἰ ἂν ἐγνώκειτε τὴν ἐμὴν κρίσιν, τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ πατρὸς αἰτίας ἐγνώκειτε. Si igitur cognosceretis, meam essentiam, & dignitatem vtique Patris cognosceretis. Nazianzenus oratione 36. filium habere se ad patrem ait, quo definitio ad definitum, ideo cognitionem vtiusque esse coniunctam. Verbum porro, quia ita se habet ad patrem, vt sermo ad mentem, non modo propter generationem passionis omnium expertem, verum etiam propter coniunctionem ipsius cum patre, vimque enun- ciatricem.

Vbi notat Elias illa verba: peculiari modo, μονοτρόπως, quod nullam comparationem admittat cum illis, quæ corporaliter gignuntur, æterna generatio. Fit enim ἀχρόνως, ἀπόθως, ἀπεθῶς sine tempore, sine fluxione, scilicet, nouæ substantiæ, quæ sit in genito, non in gignente, eadem enim numero essentia communicatur filio, quæ est patris. Sine v' la passione aut mutatione, vel gignentis vel geniti, alter enim ab æterno immutabiliter gignit, alter generatur.

Generatio æterna.

VERSVS 8. & 9.

Dicit ei Philippus, Domine, ostende nobis patrem, & sufficit nobis. Dicit ei Iesus, Tanto tempore vobiscum sum, & non cognouistis me? Philippe, qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu dicis, Ostende nobis Patrem?

QVÆSTIO I.

Quomodo Philippo volenti patrem ostendi, respondit?

§. 1. Cvm vere crederet, & tamen confusa, & obscura omnia sibi esse animaduerteret, ostendi patrem postulat. Hoc sufficere professus, ne opus esset in posterum interrogare, vel occasio esset dubitandi. Caluinus hic queritur Philippo ingratitude- nem obsticisse quo minus patrem videret, verum ille facit quod solent anxii, certus esse cuperet, aliquo signo quod in perpetuum ipsum confirmaret. Perinde est ac si dicat, filius Dei es, a Patre diligeris, & exaudiris, patrem etiam adeo tibi similem afferis, vt te